Contributed by Peter Veltmans
maandag, 26 december 2005 -

De stakingen en betogingen tegen het 'Generatiepact' hielpen niet alleen een nieuwe laag vakbondsmilitanten aan praktische ervaring in de organisatie van de klassenstrijd. Ze zorgden ook, quasi onmiddellijk, voor enige, broodnodige politieke opheldering ter linkerzijde. Tijdens het congres van de SP.A veroorzaakte een mediatieke actie van Limburgse ABVV-militanten de nodige consternatie. Onder het motto 'U laat ons in de steek, wij keren u de rug toe!', lieten ze duidelijk hun ongenoegen blijken over de koers van de Vlaamse sociaal-democratische regeringspartij.

Uitslaande brand

Nieuwbakken voorzitter Johan Vande Lanotte besloot daarop de zaken nog wat scherper te stellen. In zijn maidenspeech stelde hij dat "wie de rug keert naar links, kijkt naar rechts". Een paar dagen later gooide hij in kranteninterviews nog wat meer olie op het vuur. Nu heette het dat het "ABVV de waarheid over het Generatiepact verdraait" en dat "het ABVV de objectieve bondgenoot is van de VLD". In de rangen van het ABVV steeg de verontwaardiging zienderogen. In allerijl werd dan ook gepoogd deze dreigende uitslaande brand te blussen. Op een spoedbijeenkomst van de Socialistische Gemeenschappelijke Actie werd weliswaar niks bijgelegd, maar toch werd er besloten tot matiging. De SP.A zag af van haar plan het Generatiepact te gaan 'uitleggen' in de fabrieken; de vakbondsleiding koos voor het aloude 'ieder zijn rol'-discours (de partij is één zaak, de vakbond een andere). Of de kous daarmee af is, valt evenwel te betwij-felen.

Herbronning van de SP.A ?

Her en der begonnen immers ook oproepen en petities te circuleren. Over het algemeen gaat het daarbij om oproepen tot de SP.A om terug te keren naar haar historische beginselen (het socialisme) en wortels (de arbeidersklasse). De meest uitgesproken uiting van deze stroming tot herbronning van de SP.A is de oproep (uitgaande van de entristische groep 'Vonk') tot oprichting van een linkervleugel in de SP.A (onder de noemer 'SP.A-Rood').

'Noodzakelijke beslissingen' ?

Vande Lanotte had voor de voorstanders van deze opvatting echter een harde boodschap in petto. Samengevat kwam deze hierop neer dat de sociaal-democratie vandaag verplicht is "noodzakelijke beslissingen" te nemen, omdat er anders een rechtse regering zal komen, die diezelfde noodzakelijke maatregelen toch zal nemen, maar dan zonder sociale correcties. Ten overvloede verwees Vande Lanotte naar de jaren '80, toen (zo beweerde hij) hebben de sociaal-democraten zich verzet tegen 'noodzakelijke maatregelen', waarna een rechtse regering een draconisch besparingsbeleid voerde. Naar eigen zeggen wil de SP.A een dergelijk scenario precies vermijden met het huidige Generatiepact.

Op het balkon

Van Vande Lanotte's uiteenzetting over de jaren '80 klopt niet zo heel veel. Zo herinneren wij ons van die periode vooral de afwachtende hou-ding van de toenmalige SP. Terwijl het ABVV de ene staking na de andere organiseerde, bleven de 'politieke vrienden' op het balkon de kat uit de boom kijken, bang als ze waren hun handen te verbranden aan de sociale strijd en daardoor hun toekomstige regeringsdeelname erns-tig te bemoeilijken. Terwijl in de rangen van het christelijke ACV de roep om een breuk met de burgerlijke CVP en de oprichting van een eigen arbeiderspartij steeds luider klonk, weigerde de SP daar manifest op in te spelen. Evenmin hoorden we de SP toen zeggen dat zij, wanneer ze terug aan de macht zouden komen, de 'draconische besparingen' terug zouden schroeven (dat hebben ze overigens ook niet gedaan toen ze éénmaal de macht daartoe hadden !).

Historische draai van de sociaal-democratie

Contributed by Peter Veltmans
maandag, 26 december 2005 -

Gebruikmakend van de recessie 1974-'75, heeft het financiekapitaal, vertrekkende vanuit de USA, een brutaal offensief ingezet tegen alle verworvenheden van de werkende bevolking. Dit gaf de impuls tot de herlancering van de Europese Unie (Witboek Cockburn, 1985). Na enige aarzeling heeft de Europese sociaal-democratie gekapituleerd en is zichzelf beginnen omvormen van een reformistische arbeiderspartij naar een progressief-democratische sociaal-liberale partij. Van toen af was het gedaan met het streven naar hervormingen; van toen af ook begon de sociaal-democratie meer en meer weg te varen van haar historische massabasis, de arbeidersklasse. Zoals gezegd betrof het hier een Europees fenomeen. Zo bleef de Britse Labourparty mordicus weigeren zich vierkant op te stellen achter de tegen Thatcher gerichte mijnstaking, terwijl de Duitse SPD de metaalbond IG-Metal alléén (en vruchteloos) liet vechten voor de 35-urige werkweek zonder loonverlies en met compenserende aanwervingen. In België liet de SP, van zodra ze terug mocht deelnemen aan de macht, alle socialistische aspiraties varen door zich onverdeeld op te stellen achter het Globaal Plan van 1993. Niet één socialistische verkozene waagde het om tegen te stemmen en zelfs een onthouding kon er niet af.

Europa wijst de weg

De oproepen tot herbronning van de SP.A (zoals deze van 'SPA-Rood') baden dan ook in een sfeer van wereldvreemdheid en naïviteit. Of denkt men werkelijk dat het mogelijk is de Vlaamse sociaal-democratie een koers te doen volgen die lijnrecht ingaat tegen de Europese consensus der sociaal-democraten ? Trouwens, overal in Europa kunnen we ook zien dat er wel degelijk kansen zijn om te komen tot een alternatief voor die verrechtsende sociaal-democratie. In zowat alle Europese landen zijn er de laatste jaren sterke, sociaal-radicale partijen, bewegingen en organisaties naar voor gekomen. In Portugal haalde het Links Blok onlangs een zoveelste verkiezingsoverwinning op rij. Ondanks een zekere terugval blijft de Scottish Socialist Party erg goed scoren. In Engeland wist de linkse lijst Respect ondanks een ondemocratisch kiesstelsel een parlementszetel te veroveren. In Italië blijft Rifondazione Comunista sterke aantrekkingskracht uitoefenen. Zelfs in Nederland behaalt de links-radicale Socialistische Partij verkiezingsoverwinning na verkiezingsoverwinning. Last but not least haalde de Duitse Linkspartei een verbluffend verkiezingsresultaat van 8,7 %. Alleen in België beweegt er voorlopig niks. Het is echter nauwelijks voorstelbaar dat dit een blijvend gegeven is : het is gewoon onmogelijk dat het kleine België een onberoerd eiland zou blijven in de Europese oceaan.

Welke koers ?

De vraag is alleen hoe de schepping van een nieuwe, sociaal-radicale partij in Vlaanderen en Wallonië in zijn werk zal gaan. Wij denken dat het initiatief daartoe moet en zal komen vanuit de basis van de sociale bewegingen zelf. Het leidt dan ook tot niet veel om te trachten vanuit radicaal-linkse hoek de aanzet tot zo'n nieuwe sociaal-radicale partij te forceren. In die zin verschillen we van mening over de aanpak van de Linkse Socialistische Partij (LSP), die beweert te ijveren voor zo'n partij... via hun eigen website. De tijd zal uitwijzen hoe lang het zal duren (en welk parcours daarbij gevolgd zal worden) vooraleer de massa, die zich verzet tegen de neoliberale politiek, zich ook in België een politiek verlengstuk zal aanmeten onder de vorm van een nieuwe, sociaal-radicale partij.